GEO MATURA

JAK POWSTAJĄ SKAŁY OSADOWE?

SKAŁY OSADOWE

Skały osadowe to utwory geologiczne stanowiące nagromadzenie cząstek mineralnych i organogenicznych w zbiornikach wodnych lub subaeralnych. Utwory te są zbudowane z okruchów skał starszych, a także z nowych minerałów, które powstały na miejscu depozycji. Materiał okruchowy jest transportowany do zbiorników sedymentacji przez wiatr, wodę i lód. Do skał osadowych zalicza się także produkty rozpylenia lawy podczas erupcji (utwory piroklastyczne).

GENEZA SKAŁ

Geneza skał osadowych jest związana z procesami działającymi na powierzchni Ziemi. Większość z tych skał tworzy się w następujący sposób:

- poprzez nagromadzenie ziaren powstałych w wyniku niszczenia innych skał; tak tworzą się skały okruchowe (inaczej klastyczne); mogą być one luźne (na przykład piasek) lub zwięzłe (na przykład lity piaskowiec powstający z piasku),
- w wyniku wytrącania substancji z roztworów oraz w wyniku działalności organizmów żywych; w ten sposób tworzą się skały chemiczne i organogeniczne

SKAŁY OKRUCHOWE

Skały okruchowe (inaczej klastyczne) powstają w wyniku niszczenia starszych skał, aż do ich rozpadu na pojedyncze ziarna minerałów. Ziarna te są następnie transportowane przez wodę (rzeki, prądy morskie), wiatr lub lód. Później dochodzi do zdeponowania minerałów oraz fragmentów skalnych. Tak powstaje skała określana mianem osadowej okruchowej (lub osadowej klastycznej).

SKAŁY CHEMICZNE I ORGANOGENICZNE

Skały chemiczne i organogeniczne to grupa skał osadowych tworzących się w wyniku wytrącania substancji chemicznych z roztworu, którym jest najczęściej woda morska. Niekiedy proces ten zostaje przyspieszony przez działalność fizjologiczną organizmów, których szczątki mogą dodatkowo wchodzić w skład skał.

Tę grupę skał osadowych geolodzy określają mianem chemicznych oraz – jeśli ich geneza była związana z organizmami żywymi – biochemicznych i organogenicznych. Do tej kategorii zaliczane są między innymi wapienie i dolomity, gipsy oraz sole.

NA PODSTAWIE: WWW.PGI.GOV.PL, WWW.ZYWAPLANETA.PL

Kielce | GEONATURA KIELCE | KIELCE Naturalnie | GEOPARK ŚWIĘTOKRZYSKI

GEO MATURA

JAK POWSTAJĄ SKAŁY OSADOWE?

SKAŁY OKRUCHOWE - PRZYKŁADY

ŁUPEK ILASTY, LOK. KOTUSZÓW

ŻWIROWIEC, LOK. SNOCHOWICE

ZLEPIENIEC, LOK. ŚLADKÓW

PIASKOWIEC, LOK. WIDEŁKI

SKAŁY CHEMICZNE I ORGANOGENICZNE - PRZYKŁADY

GIPS, LOK. GACKI

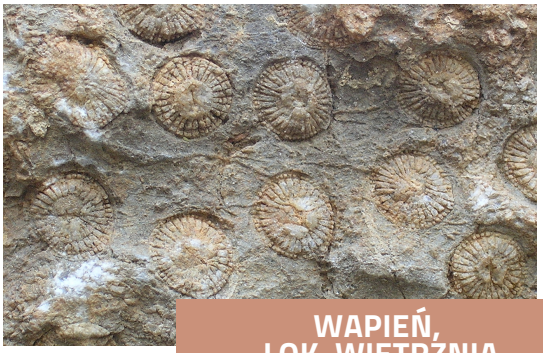

WAPIEŃ, LOK. WIETRZNIA

NA PODSTAWIE: WWW.PGI.GOV.PL, WWW.ZYWAPLANETA.PL

JAK POWSTAJĄ SKAŁY OSADOWE?

ZADANIE 1

Fotografia obok przedstawia skałę o nazwie .....

Należy ona do grupy skał:
A. chemicznych
B. fizycznych
C. okruchowych
D. magmowych

ZADANIE 2

Jak nazywa się proces, w wyniku którego powstają skały osadowe?
A.Spajanie
B.Sedymentacja
C.Osuwanie
D.Spełzywanie

ZADANIE 3

Skały okruchowe to inaczej skały:
A.plastyczne
B.organogeniczne
C.metamorficzne
D.klastyczne